

OSLO
NYE

Central Teatret

Lykkeespillet

«LYKKESPILLET»

(Il Campiello)

av

CARLO GOLDONI

Oversatt av Elisabeth Ravn

Regi: Barthold Halle

Dekor: Hans Petter Harboe

Kostymer: Rocco Petruzzi

Parykker, masker: Per Hansen

Musikkarr.: Magne Amdahl

Folkedanselærer: Reidar Warne

Catte Panchiana: AUD SCHØNEMANN
Lucietta, hennes datter: MARIT SYVERSEN
Pasqua Poelagan: INGER TEIEN
Gnese, hennes datter: ELLEN HORN
Orsola: VIBEKE FALK
Zorzetto, hennes sønn: ODDBJØRN HESJEVOLL
Anzoletto: GARD ØYEN
Gasparina: UNNI EVJEN
Fabrizio, hennes onkel: SVERRE HOLM
Kavaleren, en adelsmann fra Neapel: HELGE REISS
Sansuga, kelner: ERIK LIE

Musikere: RENALD ANTOINETTE, fiolin
RONNY GYLLENSTEN, fiolin

Regiassistent: Esther Reiss
Inspisient: Jan Einar Schwartzlund
Lydteknikk: Erling Jørgensen

Rekvisitter: Marianne Løkholt, Pearly Grindvold
Sufflør: Beate Eriksen
Scenemestre: John-Erik Jensen/Jostein Sund
Lysmestre: David Siebert/Vidar Elton

«LYKKESPILLET»

Originaltittelen er «Il Campiello». Dette betyr «liten plass» på venetiansk dialekt, og ordet har på italiensk en varm, kjærlig klang. Slik omtaler man et sted man er glad i.

Den berømte instruktøren Giorgio Strehler, sjef for Piccolo-teatret i Milano har arbeidet mye med Goldonis stykker («En tjener for to herrer» har to ganger gjestet Det Nye Teater i Strehlers regi). Om «Il Campiello» eller «Lykkespillet» har Strehler skrevet:

«Vi spiller dette stykket, fordi vi alle trenger en campiello, selv om våre hverdagsproblemer og vår kamp for å skape en bedre verden ikke blir tatt opp der. Vi har bruk for den, fordi den forteller om kjærlighet til en beskjeden verden, til livets realiteter i et gitt øyeblikk av historien, igår som idag, for uten den levende kjærligheten blir enhver politisk aksjon, sett med folkets øyne, meningsløs».

Carlo Goldoni

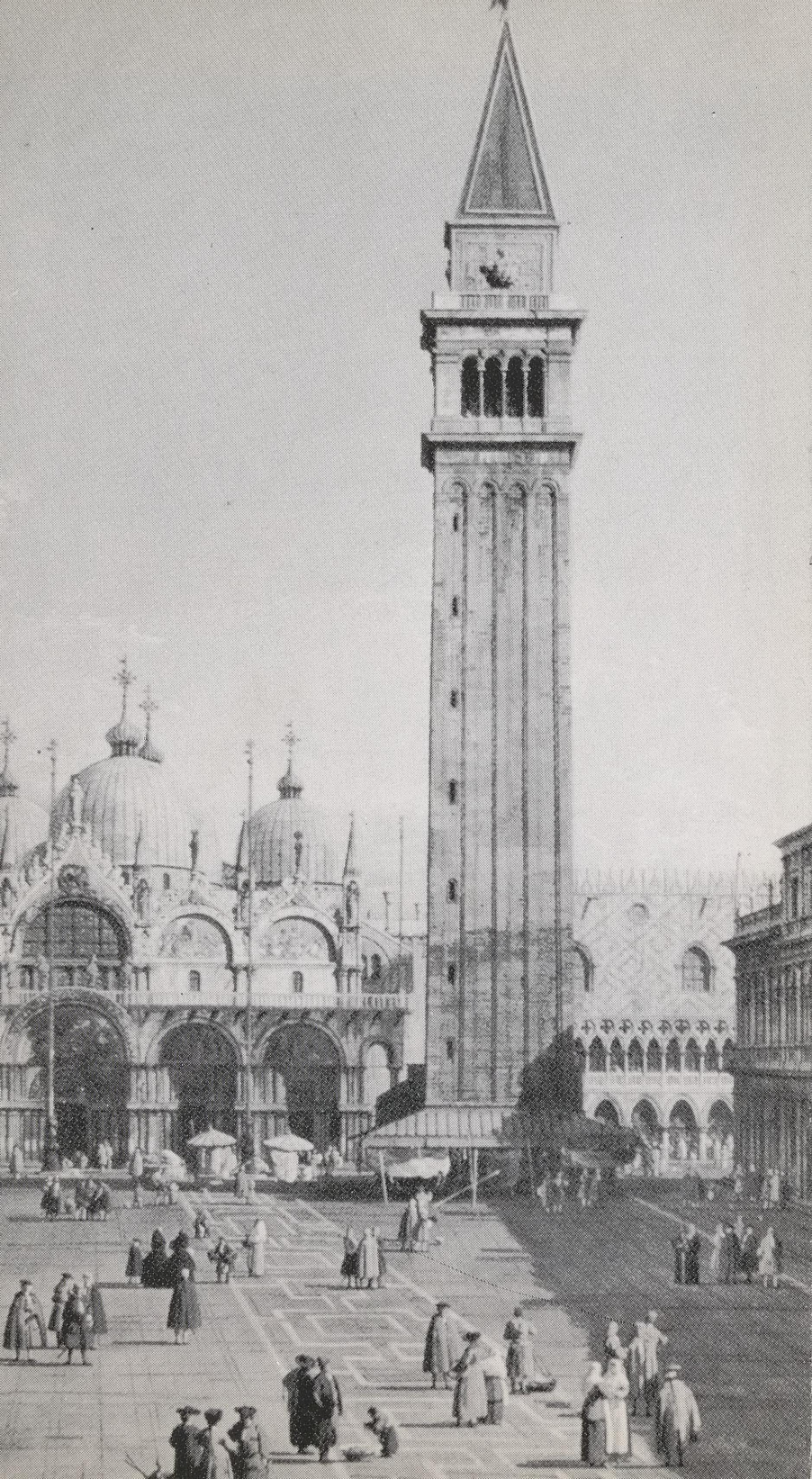

Italias største komedieforfatter. Født i Venezia. Kort og omreisende karriere som advokat og diplomat. Vendte tilbake i 1734 som husforfatter for Irmers, senere Medebachs kompani. Gjennombrudd hos publikum ble raskt etterfulgt av velorganisert boikott, fordi han med sin «reform» fant en ny komediestil, tok avstand fra den gamle, og skrev satire over samtiden. Møtte angrepene med å skrive enda flere skuespill. Vekslet mellom å skrive kommersielle suksesser på fiendens premisser (persiske dramaer, lidenskap på vers) og mesterverk på egne premisser (Il Campiello, 1756). Skrev etter veddemål engang 16 komedier på ett år. Av ialt 222. Hans største og siste motstander ble amatørforfatteren grev Carlo Gozzi, rik og reaksjonær, en adelig teaterdilettant med mye politisk innflytelse. Rivalene oppnådde det de ville. I 1762 emigrerte Carlo Goldoni med familie til Paris, hvor han døde fattig og glempt.

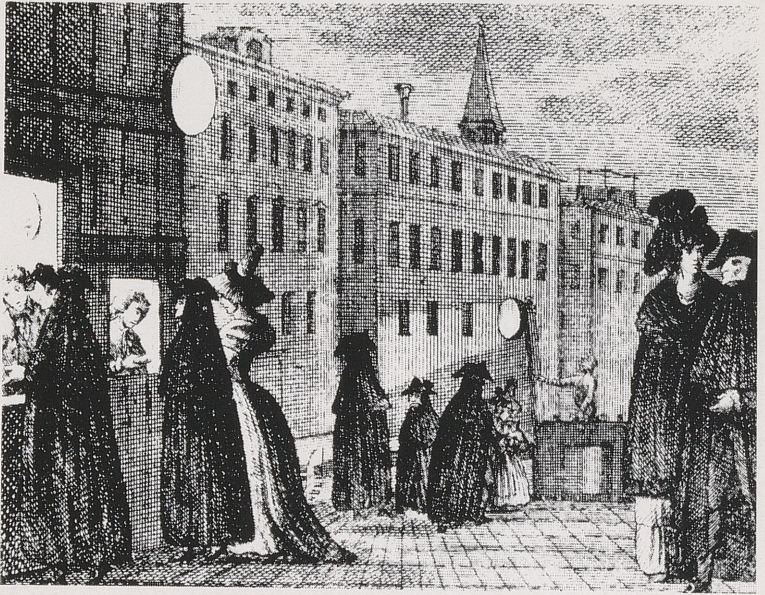

Venezia

Venezia var også på Goldonis tid et turistsentrum. Byens økonomiske storhetstid var på hell, men glansen besto. Hundrevis av utlendinger strømmet hvert år til republikken for å overvære karnevalet, tiden på året da hvem som helst kunne gå maskert og dermed var sikret en ukrenkelig anonymitet. De svarte og hvite karnevalsmaskene var en konvensjon som i praksis ga alle lik rett til respekt og lik rett til fornøyelse. For Venezia var Europas gladeste by, velordnet og ren etter tidens standard, godt opplyst og med lite kriminalitet. Fra dette myke bymiljøet skrev Goldoni mange av sine beste stykker, folkelige skuespill på dialekt, noe som provoserte de mektigste fløyene av veneziansk adel.

Teaterbyen

Venezia hadde syv teatre, oppkalt etter kirkene de lå ved, hvor det ble spilt komedie, komisk opera og grand opera. De eides av høytstående adelsmenn som leide ut til sine favorittgrupper. Skuespillerne fikk billettinntektene, mens de selv fikk inntekten av losjene. Disse kunne leies for kortere eller lengre tid av sesongen, til pris som varierte med stykkenes suksess.

Komedieskuespillerne lå på et høyt profesjonelt nivå. De kom ofte fra akrobatfamilier, men sto sosialt høyere. I Venezia var yrket også åpent for kvinner. Gruppene turnerte i distriktene om sommeren, men vinteren tilbrakte de i Venezia, hvor teatersesongen og karnevalstiden varte fra oktober til påske.

Goldonis teaterreform

Goldoni kjempet hele livet for å fornye italiensk komedie. Hans berømte reform varslet overgangen til det 19. århundres realistiske drama og betydde mye for europeisk teater som helhet. De gamle *comedia dell'arte* skuespillerne hadde hatt skrevne scenarior å gå ut fra, skuespill hvor bare handlingen og situasjonene var fastlagt. Replikkene improviserte de under prøvene. En profesjonell skuespiller hadde et lager av vitser og gags som nesten alltid var anvendelig og som gikk i arv i yrket. Goldoni begynte å skrive ut dialogene på forhånd. Standardreplikkene forsvant, og teksten fikk mye større betydning. Men en nyansert tekst krevde nyansert menneskeskildring. *Commedia dell'arte* teatret hadde sitt eget typegalleri (en skuespiller spilte samme rolle hele livet), og de viktigste av disse figurene (f.eks. Harlekin) ble tradisjonelt framstilt med maske. Goldoni lærte sine skuespillere å spille uten maske, og han begrunnet det slik:

«Masken vil alltid være til hinder for utøveren, både når han fremstiller glede og sorg. Enten han skal være forelsket, sur eller i godt humør, blir det alltid de samme trekkene som vises. Og uansett hvordan han gestikulerer eller skifter tonefall, får han aldri formidlet med ansiktet, sjelens speil, de forskjellige lidenskaper, som rører seg i hans hjerte.

Maskene som grekerne og romerne brukte, var en slags roperter, beregnet på å kaste lyder langt ut i de store amfi-teatrene. Lidenskap og følelser ble ikke dengang utnyttet med alle de nyanser, som er nødvendig idag. En skuespiller må i vår tid ha en sjel, men sjelen gjemt bak en maske er som glør dekket av aske.»

10g161465